

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10⁰⁰ — mesečno.
četrtletno K 30⁰⁰ —.Če pride naročnik sam v upravištvu po list: Me-
sečno K 9⁵⁰. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, ponedeljek 19. aprila 1920.

St. 88.

Železničarji poklicani k orožnim vajam.

Stanje železničarske stavke. — Manifestacije za Reko in Primorje. — Naši delegati za San Remo.

Kam plovemo?

»Mir, mir, samo mir!« to je bil v letih svetovne strahote klic vesolnega človeštva. Glasil se je od vzhoda do zahoda, po ruskih stepah, po galiških ravninah, nemških logih, madžarskih pustah in dalje, dalje na zapadu severu in jugu. V tej sami besedi »mir« se je koncentriralo vse hrepenenje izmučenih človeških duš, ki so verjele, da ko bo doseženo to, bo doseženo vse. Za ta »mir« so se uprli ruski mušiki, prej tako pohlevni in udani služabniki mogočnega carja svete Rusije, za ta mir so vrgli sinovi vseh različnih narodov Avstroogrške v stran svoje puške, pustili fronto ter se napotili domov. Še več, življenje bi bili dali za ta mir.

Kaj vse smo pričakovali pod to besede! Samoodločbo narodov, konec vseh krivic, ki smo jih trpeli dolge temne prošle dobe, vesoljno bratstvo vseh narodov in vseh ljudi odstranitev vojaštva in oboroževanja ter končno — obilico, in nižje cene, konec pomanjkanja in draginje.

To, vse to in še mnogo, mnogo drugega smo pričakovali od miru. Toda kako kruto smo bili prevarani! Mesto samoodločbe na-

rodov smo dobili zopet despotično, tajno diplomacijo velikih, ki se ne briga za pravice in obupne klice malih, ki so ji drugovrstni, manj vredni. Mesto razoroženja, smo doživeli nova oboroževanja. Mesto bratstva in vesoljnega prijateljstva se je rodilo novo sovraštvo še stokrat hujše nego je bilo ono staro, ki smo ga poznali poprej. Zavist, ljubosumnost, škodoželjnost v družbi vseh drugih grdih in nečednih lastnosti vladajo danes povsod s prenovljeno, povečano silo in močjo. In mesto da bi se dvigali, padamo.

Koliko je podrla svetovna vojna! In vse to, smo mislili, bomo, ko se vrne tisti božanski »mir« zopet pozidali, postavili vse zopet na trdno in zdravo podlago. Toda sedaj ne le, da ne zidamo onega kar je svetovna vojna porušila, ampak podiramo še ono bore malo, čemur je vihra prizanesla, kar nam je ostalo. Objela nas je strašna moreča sila, ki zahteva samo podiranje, razdiranje, uničevanje. Mesto da bi stopili vsak k svojemu delu ter z njim skušali rešiti eden drugega, ustaviti človeštvo v njegovem strašnem diru v prepad — štrajkamo za povišanje plač in znižanje delovnega časa.

S stavko sicer res dosežemo zvišanje plač in znižanje delovnega časa, toda vse

to nam ne pomaga prav nič, nas niti za korak ne približa onemu, po čemer hrepenimo, ampak nas le še oddalji. Danes so posamezne stavke le členi velikanske verige, ki vleče vse človeštvo v pogubo.

Ena je navezana na drugo. Kakor hitro se zgane en stan, en člen, se mora zganiti za njim drugi stan, drugi člen, ki je navezan nanj, ta pa potegne za seboj zopet druge, ki so navezani nanj in cela veriga na katero je priklenjen vesoljni človeški rod vleče dalje, vedno dalje. Nikomur ni s tem za trajno pomagano; nezadovoljnost raste, vse zabavlja, vse kritizira, vse daje nasvete ter se sili na vlado, ko pa doseže trenutek, ko ima moč in priliko, da bi udeležil, kar je poprej tako veličastno obetal — dela isto, kar so delali njegovi predhodniki. Veriga vleče dalje... Kam? — V prepad!

V prepad plovemo, vsi, ne le mi Slovenci, mi Jugoslovenci, z nami vred plovejo tudi vsi drugi narodi, prijateljski in sovražni. Nad vesoljno delo dviga svojo strašno krvavo truplo stoglava hidra — svetovna anarhija.

Bo li ta rešiteljica? Iz pepela, ki ostane na golem pogorišču ne more nihče več zgraditi nove stavbe, tako tudi svetovna anarhija, ki prihaja v objemu boljše vizma ne bo mogla

Stane L.:

Tržaški utisi.

(Dalje.)

Tudi »Edinost« je po odpravi cenzure nastopila z vso odločnostjo proti ukrepu ital. vlade, ki se tičejo naših šol. Prinaša obširna poročila o Jugoslov. Matici, ki se je ustanovila po vsej Jugoslaviji, govore naših poslancev v Beogradu. Posebno govor Dr. Dinka Puca je zbujal v vodilnih krogih veliko pozornost, a bil je, ker je bil tiskan pred odpravo cenzure, še precej pobeljen.

Kar se tiče šol, so Slovenci v Trstu zelo na slabem. Nemške so vse zaprte, kar pa ne škodi mnogo, ker je pohajalo tako večina Slovencev vanje. Od slovenskih je ostala edinole šentjakobška šola, ki je tako prenapolnjena, da ni mogoče sprejeti nikogar več. Italijani so dovolili samo petrazredno ljudsko šolo, a to je za naše potrebe veliko premalo. Dogovori radi šol trajajo še dalje in upanje je, da dobimo še kaj, kar pa nam gre po vsej pravici. Stvar je seveda še vedno dvomljiva, ker, kdor pozna naše južne sosede, vé, kako zahtetno politiko spletajo.

Da poitalijančevanje potom šol še ni prenehalo, kakor bi se pričakovalo sedaj, ko je ta

del — čeravno še provizorično — vtelesen italijanski državi, priča dejstvo, da obstoji še vedno v Italiji društvo »Dante Alighieri« in v Julijski Benečiji »Lega nazionale«, šolska društva, ki se dajo primerjati nemškemu »Schulverein-u« in »Südmarki«, »Lega nazionale« je imela te dni občni zbor, na katerem je sklenila, da nadaljuje svojo nalogo. Proti pritisku protipritisk! Politično društvo »Edinost« deluje s polno paro proti tej družbi s svojo Ciril-Methodovo šolsko družbo, za katero je nabran že precejšen sklad, ki se od dne do dne veča.

Kakor sem sploh opazil, se slovenski živeli v Trstu zopet probuja in pričinja zopet s svojim narodnim delom. Slov. gledališče v »Balkanu« je dobro obiskano in ima še precej dobre igralce. V zadnjem času se je zganil tudi Sokol. Obstojajo razna izobraževalna, bralna in podporna društva, Slovenska čitalnica v Balkanu, akad. fer. društvo »Balkan«, slovenska Marijna družba s svojim odrom, Glasbena matica i. dr. Glavno besedo pa ima »Ljudski oder« socialistov, kjer se vrše razna predavanja in ki razpolaga z več knjižnicami. Akademsko ferijalno društvo »Balkan« je imelo v svoji upravi 13 knjižnic na deželi; od teh je 12 prevzel »Ljudski oder«, Barkovljansko knjižnico pa upravlja še društvo samo. Da so slo-

venske knjižnice velikanske va žnosti za nas, dobro sredstvo proti raznarodavanju slov. življa, mi ni treba omevati. Akad. društvo »Balkan«, ki je med vojno zaspalo in se šele sedaj probudilo k novemu delu, šteje do 40 članov; 22 od teh študira na Revoltelli v Trstu, nekaj v Italiji, drugi na jugoslovenskih in čeških univerzah.

To narodno delo pod pritiskom je težavno. Nikjer ni človek varen, da ga ne zasačijo karabinerji, ital. orožniki, ki slutijo v vsaki malenkosti državno nevarnost. V zadnjem času so se sicer razmere malo zboljšale. Po mestu lahko neovirano govoriš svoj materni jezik brez strahu, da te kdo zasramuje. Ta ital. prijaznost pa je zelo nestanovitna in se lahko obrne po vetru. Sedaj, ko simpatizira Nitti z Jugoslovenci, sedaj vlečejo vsi časopisi za njim. Zadnjič so ital. listi objavili članek A. Resa, v katerem razpravlja ta možnosti sporazuma med Jugoslovenci in Italijani, kjer zahteva popolno avtonomijo Slovencev. Listi so prinesli ta članek brez vsake pripombe, brez vsakega ugovora.

Toliko o politiki. Oglejmo si še važen del, t. j. tržaško moralo. O kakih morali sploh govora ne more biti. S prihodom italijanskega vojaštva, z vstanavljanjem novih plešišč, novih kinematografov in drugih lokalov,

iz pogorišč človeškega reda in blagostanja na noben način več zgraditi novega življenja. Pač, novo življenje lahko zgradi, toda čisto novo, ki ne bo imelo s tem sedanjim ničesar skupnega, katero bo podobno onemu mogočih starih narodov, ki so nekoč, ko so prispeli na vrhunec padli ter postali zopet narodi brez kulture. Če je to cilj svetovne anarhije, če je to njen ideal, potem ga bo dosegla gotovo, treba ji je le iti dalje po tej poti po kateri hodi danes.

Novo življenje se prične lahko vedno drugače, konča pa se vselej enako. Tako bodo boljševiki, ko bo porušeno vse, lahko začeli iz onih ruševin, ki bodo še preostale graditi novo življenje toda razvoj njegov, jih bo prej ali slej privedel spet na to mesto, kjer stojimo danes, če ne še nje, pa vsaj njihove otroke.

Njihov edini uspeh bo pa ta, da bo človeški napredek okraden za ono dobo, ki bo ležala med sedanostjo in onim trenutkom, ko se splošno življenje zopet vrne na današnjo stopinjo. Morda se vse to ne bo zgodilo, morda se bo še našla v človeštvu sila zdravega razuma, moči, volje in ljubezni, ki bo ustavila drvenje navzdol, toda to se mora zgoditi kmalu, ker sicer bo — prepozno.

Za jugoslovensko Reko in Primorje.

Včeraj ob 10. uri zjutraj se je vršil v veliki dvorani hotela »Union« veličasten manifestacijski skod z geslom: »Reke ne damo!« Veliki pomen tega shoda je v tem, da je bil sklican po medstrankarskem odboru, tako, da je na tem shodu prišlo do izraza soglasno vzajemno mnenje vseh struj in strank. Shodu je predsedoval župan ljubljanski, dr. Ivan Tavčar, ki je v navdušenem govoru pozdravil navzoče zborovalce. Nato je izpregovoril kot prvi, od vseh burno pozdravljen, naš čehoslovaški poslanik g. Hribar, ki je odločno naglašal, da ne smemo nikdar dopustiti, da bi se nam odtrgala Reka.

katero nočem omenjati, je moralno stanje tržaškega mesta padlo na ničlo in se giblje že pod njo. Toaletna mestnih gospodičen, a tudi navadnih delavk presega tuptam že mero dostojnosti. O toaletah nočem mnogo govoriti iz bojazni, da bi ne bila to dobrodošja prilika za tukajšnji »nežni spol«, ki pravzaprav tega imena nikakor ne zasluži. Pete 10—12 cm. visoke, krila nad koleni, prozorne nogavice... najrazličnejše klobuke... br.

Bolje je, da neham o tem, drugače sem lahko gotov, da sem si nakopal jezo vseh družinskih očetov. Kaj takega se pa vendar ne predrzmem. Podati hočem le par slučajev, ki osvetljujejo dovolj močno sedanje razmere.

V ulici S. Michele so našli pred kratkim pred nekimi vrati sveženj. Ko so sveženj pregledali, so našli v njem novorojenko in mal listič, na katerem so bile besede: »14. marca 1920. Italijan jo je naredil, Italijan naj jo redi.« Kratko pa jedruato, kaj?

Drugi slučaj. Na openski cesti je našel voznik sveženj, v katerem je ležala novorojenka z nezavezanim popkom in ki je vsled izkrvavenja umrla. Takih slučajev je mnogo. Preglej v dnevnik in našel boš mnogo takih in podobnih poročil med dnevnimi vestmi.

Nikakor čudno! Saj vise kinematografski plakati v kričečih barvah:

Passa la gioventu...
Passa e non ritorna più,
Ed lascia in ogni cuore
Un biglietto o un fiore,
Una storia d'amore.

(Konec prih.)

Reko moramo imeti in hočemo imeti. Zavračal je odločno vesti, ki trdijo, da naša diplomacija ni edinih misli v tem za nas velevažnem vprašanju. Naš diplomatski zbor je strnjen v zahtevi po Reki in pozna nevarnosti, ki pretijo temu vprašanju. Ves narod pa mora podpirati to akcijo ter vedno in vedno naglašati to našo kardinalno zahtevo. Obenem se moramo izogniti vsemu, kar bi lahko dalo našim nasprotnikom priliko, ki bi jo izkoristili, da nam naše namene izjalovijo. Poslanik je zaključil Reka, jugoslovenska Reka mora biti jugoslovenska! Drugače nimamo prave svobode, za katero smo se toliko časa borili. — Oglašali so se potem razni drugi zborovalci k besedi. Dr. Fettich-Frankheim je v podrobnostih dokazal naše upravičene zahteve po Reki in izjavil končno v imenu DS in Sokolstva, da ti činitelji ne bodo prej odnehali v borbi, dokler ne bo od Vardaria do Soče ves jugoslovenski narod združen. Nato je govoril podpredsednik Zveze jugoslov. železničarjev, Rupnik, imenom NSS, Mermolja imenom samostojne kmetske stranke in narodni poslanec Grafenauer, imenom koroških Slovencev. Vsi govorniki so naglašali našo zahtevo po jugoslovenski Reki.

Predsednik je še prečital izjavo SLS, v kateri se odločno protestira proti vsaki cepitvi naših narodnih sil v tuje države, in proti nameravani odločitvi mirovne konference, da bi država Srbov, Hrvatov, in Slovencev izgubila slovensko Goriško, Trst z okolico, Istro ter na Koroškem Ziljsko in Kanalsko dolino; protestira nadalje proti italijanskemu imperializmu, ki izteza svoje pohlepne roke celo po naši Reki, po dalmatinski obali in naših dalmatinskih in istrskih otokih.

Nato so bile soglasno in z viharnim odobravanjem sprejete sledeče resolucije: Jugosloveni, zbrani dne 18. aprila 1920 na medstrankarskem zborovanju v Ljubljani poudarjajo, da je posest Reke in njene luke, ne glede na njeno pripadnost po narodnosti, ki je po pretežni večini jugoslovenska, za gospodarski in kulturni razvoj našega kraljestva tako nujno in neobhodno potrebna, da ne more nikdar in nikoli priti do vznosnih sosednjih odnošajev med našo državo in Italijo, ako bi se Reka z luko in okolico ter kvarnerskimi otoki ne prisodila naši državi.

Zato tudi z ogorčenjem odklanjajo domnevanje, da bi katerikoli jugoslovenski odgovorni činitelj sploh mogel, ali smel pristati na to, da pride Reka in njena okolica ter kvarnerski otoki pod italijansko suvereniteto. Ves jugoslovenski narod dela te činitelje odgovorne za vsakršno popuščanje v tem vprašanju.

Zborovalci zahtevajo ponovno v svojem in v imenu vsega tlačenege in zatiranega naroda v zasedenem ozemlju, da se reši celo sporno vprašanje med Italijo in našo državo ne potem vsiljenega diplomatskega kompromisa, ki bi obsodil nad 400.000 naših ljudi v italijansko sužnost in ki nam hoče odvzeti še zadnji pravni izhod na morje, temveč potom plebiscita, v katerem naj dobi izraza neskaljena volja naroda, ki prebiva od pamtiveka na spornem ozemlju, t. j. na slovenskem Koroškem, na Goriškem, v Trstu, Istri in Dalmaciji.

Opozarjajo evropsko in ameriško javnost na nevarnost nezaslišanega, nečloveškega postopanja italijanskih okupacijskih oblasti nad slovenskim in hrvatskim prebivalstvom v zasedenem ozemlju, na postopanje, ki bje narav-

nost v obraz vsakemu najprimitivnejšemu pojmu človečnosti, kulture in pravice. To postopanje bo vzgojilo ne po naši krivdi nespravljivo irendento, ki bo vedno tvorila nevaren vir za nove krvave zapletljaje. Zborovalci naprošajo deželno vlado, da sporoči njihove želje in proteste osrednji vladi v Beograd, kakor tudi naši delegaciji na mirovni konferenci. LDU.

Politični pregled.

Zgornja in Spodnja zbornica. Ustavni odbor pripravlja odredbo za primer, da konstituenta pristane na to, da se parlament deli na zgornjo in spodnjo zbornico. Načrt ustave je v ostalem dovršen.

Šrškić podal ostavko. Predsednik pokrajinske vlade v Bosni in Hercegovini, dr. M. Šrškić je podal ostavko.

Nitti in Scialoja v San Remu. „Idea nazionale“ javlja, da je odpotoval Nitti, dne 17. t. m. v San Remo. Scialoja pa je odpotoval tjakaj naravnost iz Londona.

Japonski zastopnik v San Remu. Na konferenci v San Remu bo zastopal Japonsko poslanik Chinda, ki se je udeležil tudi londonske konference.

Dnevne vesti.

Železničarji militarizirani!

Vlada je izdala ukaz, s katerim se upokličejo k orožnim vajam vsi železničarji od 22. do 38. leta. K orožnim vajam se morajo zglasiti vsi brez izjeme jutri dopoldne.

Značilen nastop klerikalcev na demokratskem shodu v Ormožu. Med izvajanju prvega govornika se naenkrat prerije skózi gnječo domač kaplan s kakimi 30 ljudmi, se postavi pred govornika, ter nekaj časa mirno posluša. Ko pa vidi in sliši, da mnogobrojno občinstvo glasno pritruje govornikovim izvajanjem, začne kričati in kriliti z rokama ter zahteva, da se izvoli nov predsednik. Seveda demokrati tudi niso molčali ter zahtevali, da naj oznanjevalec svetega miru ne moti zborovanja in tiho posluša ali pa se naj odstrani. Jasno je bilo, da je kaplan s svojimi privrženci hotel naš shod razbiti, kakor gg. kaplani tudi drugod razbijajo napredne shode. Če so bile stotine poslušalcev soglasno za to, da vodi shod g. Petovar, je to za shod edino merodajno. Pa bi bil g. kaplan ob otvoritvi shoda prišel in stavil drug predlog! Njemu je šlo samo za to, da prepreči shod in onemogoči, da ljudje poslušajo demokratske govornike. Med preprirom pa nastopi gerent ormoškega mesta, g. dr. Lašič, ter opozori vojskujočega se duhovnika, da bo z vsemi sredstvi skrbel, da se lahko shod mirno vrši, da pa dela za vse posledice odgovornega g. kaplana Venzjaka, ki je začel na nečuden način motiti zborovanje. Obenem stopi pred duhovnika visok kmet ter mu izjavi: „Mi naprednjaki nismo v našem okraju nikjer motili vaših shodov. A vi ste danes s tem začeli in rečem vam, da homo od sedaj naprej vsak vaš shod razbili. Pojdite v cerkev in oznanjujte mir, tukaj pa nam dajte mir!“ Velik krohot je sledil temu prizoru. Ko vidi kaplanče, da ima pre malo pristavev, jo odkuri. Nato se je vršil shod popolnoma mirno do konca, četudi se je vrnilo kakih 20 spremljevalcev kaplanovih.

Javen shod Demokratske stranke v Ormožu se je vršil zadnje nedeljo ob sijajni udeležbi, Shod je otvoril in vodil g. Petovar, govorili so narodni zastopniki, Hrvat Djamonia iz Mostara, prof. Voglar in ravnatelj Kejžar iz Maribora o pravih vzrokih sedanje neznosne draginje, žigosali verolomnost sedanje vlade v jadranskem vprašanju in v vprašanju agrarne reforme ter pojasnili vzroke železničarske stavke. V debati se je stavila zahteva, da se otvori na vsak način v jeseni

kmetijska šola v Veliki Nedelji. Posestnik Križanič je zahteval natančnega pojasnila o stanju agr. reforme, ki mu ga je poslanec Voglar tudi dal. Nato se je sprejela soglasno sledeča resolucija: »Demokrati, zbrani na shodu v Ormožu 18. aprila 1920 se v polnem obsegu pridružujejo resolucijam, sprejetim na shodih v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj, nadalje resoluciji načelstva Demokratske stranke glede vprašanja Reke in smatrajo za edini izhod iz današnjega težkega položaja razpust parlamenta in razpis pravičnih volitev; nadalje zahtevajo od vlade, da se s predpripravami za kmetijsko šolo v Veliki Nedelji takoj prične, da se lahko v jeseni ta šola na vsak način otvori«.

Drage vožnje. Vsled nenadne železničarske stavke, so mnogi potniki ostali na poti in niso mogli naprej. Neki trgovec, ki se je moral peljati iz Maribora v Zagreb je plačal za avtomobil 14 000 K, da je mogel priti domov. Iz Celja v Maribor je plačal neki gospod za voz 1500 K. Za vožnjo v Špilje iz Maribora se računa 400 K. To so posledice stavke brez ozira na drugo škodo, ki jo povzroči stanje prometa. Koliko bo poginilo živine po vagonih, koliko blaga se bo pokvarilo!

ZJŽ in splošna stavka. Sobotna »Jugoslavija« objavlja izjavo, sprejeto na zboru delegatov Zveze jugoslov. železničarjev v petek, dne 16. t. m. Glasom te izjave zahteva Zveza z ozirom na stavko: 1. takojšnje razveljavljenje pravilnika in s tem zopetno vzpostavitev službenih razmer pred uveljavljenjem pravilnika; 2. vzakoniiti se mora najkasneje do 1. maja nova službena pragmatika z vsemi protipredlogi Zveze jugoslov. železničarjev; 3. ko se ugotovi našim zahtevam, prenehamo s svojim pasivnim zadržanjem glede komunistične stavke in nastopimo redno službo. Pred nastopom službe se nam pa mora zagotoviti popolno varstvo proti poizkusom skupin, ki bi nas ovirale v delu. Ponovno povdarjamo, da je bila Zvezi jugoslov. železničarjev vsiljena stavka izključno le vsled nezmožnosti vlade, ki ni poslušala naših minimalnih zahtev pri nešteti pogajanjih. Zveza jugoslov. železničarjev odklanja vsako odgovornost za posledice zunanega in notranjega političnega značaja, ki bi znal nastati vsled stavke. Kot doslej, bo Zveza jugoslov. železničarjev z vsemi svojimi silami delala na to, da država in jugoslovanski narod ne utrpita nobene škode.

Gibanje javnih nameščencev. V petek ob 20. uri se je vršil v dvorani »Uniona« po osrednjem društvu javnih nameščencev sklican shod državnih nameščencev, ki se je bavil z vprašanjem draginje in zboljšanjem položaja državnih uslužbencev. Zborovalci so napolnili veliko dvorano in galerijo do zadnjega prostorčka. Po daljši burni debati je shod sprejel nastopno od organizacije državnih uslužbencev predlagano resolucijo: 1. Vsak javni uslužbenec ima z velavnostjo od 1. aprila t. l. prejemati najmanj službene prejemke v izmeri na današnje draginjske razmere odpadajočega eksistenčnega minima. Priznavamo upravičeno razmerje diferenciranja službenih prejemkov po kvalifikaciji, strokovni naobrazbi in službeni dobi. 2. Zahtevamo odmerjenje službenih prejemkov na podlagi razmerja, kakršno je bilo 1. novembra 1919. 3. Zahtevamo, da se prejemki od 1. aprila naprej določijo v razmerju 4:1 od prejemkov dne 1. novembra 1919. 4. Zahtevamo, da se v pokojencem prizna pravica do polnih pokojninskih prejemkov, neglede na to, ali imajo zasebne zasluge. 5. Zahtevamo, da dobi vsak v pokojenec pokojnino v enaki odstotni meri od sedanjih prejemkov aktivnih uslužbencev njihovega čina, kakor je bilo to pred nastopom draginjskih doklad. 6. Zahtevamo, da se vsem našim zahtevam čimprej ugodi, najkasneje pa do 15. maja t. l. 7. Zahtevamo nadalje enkrat letno nabavni prispevek, in sicer za neozmenjene uslužbence po 2000 in za uslužbence z družino po 4000 K.

Vse vesti o pojavi ponarejenih novčanov po 100 dinarjev (400 K) dementira fin. ministarstvo z vso odločnostjo.

Za Jugoslovensko Matico je na včerajšnjem sokolskem pešizletu v Limbuš nabral s prodajanjem brošur in dopisnic naraščaj, imenoma Adrija Troštova, Ana Jerončičeva, Pavla Podgornikova, Albina Fabičeva, Marcella Lahova, Ana Kraljeva in Danilo Kompare, znesek 84 K. Tako i naši mali nočejo zaostati za odraslimi v službi za neodrešeno domovino! Bodi jim priznanje in pohvala!

Opozorjamo na današnje predavanje »Mariborskega ženskega društva« v Narodnem domu (mala dvorana v 2. nadstropju). Predava dr. Lah o »Dositeju Obradoviću in njegovi dobi«.

Poziv! Prve dni prihodnjega meseca priredi Plzensko pevsko društvo »Smetana« v Götzovi dvorani koncert. Za sprejem bratskega češkega društva zasnoval se je poseben odbor. Najtežje bo seveda glede prenočišča, vendar pa je upati, da bodo mariborski Slovenci toliko zavedni in dali češkemu gostom po možnosti na razpolago privatna stanovanja. Prenočiti bo okrog 30 gostov. Kdor izmed cenjenega občinstva bi bil pripravljen dati gostom prenočišče, naj to javi po dopisnici najdalje do petka dne 23. t. m. tajniku pevskega zbora »Glasbene Matic« na naslov: Janko Zorko, magistratni oficijal v Mariboru.

Mariborski šport. Nogometna tekma »Rapid« proti »Rote Elf« je izpadla v uspeh »Rapidu« 3:0. »Rapid« je razvil takoj s početka krepke napade, ki pa so se razbili ob obrambi rdečih. Proti koncu prve polovice so bili rdeči potisnjeni popolnoma v defenzivo. Prvi gol je padel iz desetmetrovke, kmalu mu je sledil še drugi. Tako je bila polovica 2:0. Po premoru je »Rapid« parkrat krepko napadel, dosegel je še en uspeh, potem pa so se rdeči razigrali in so do konca poskušali popraviti rezultat, kar pa se jim ni nosrečilo. Igra je bila fair in ves čas živahna. Občinstva je bilo okoli 600. Prostor je bil nezagrajen, kar zopet dokazuje potrebo športnih prostorov v Mariboru.

Autozveza Sv. Lenart—Maribor. Do definitivne rešitve koncesijske prošnje se z dnem 21. t. m. ustavijo poskusne vožnje, katere so se do zdaj izvajale na tej progi.

Sokolske plesne vaje se v torek, 20. t. m. ne vrše in to radi dijaškega koncerta v prid »Dijaške kuhinje«. Prva prihodnja vaja bo v torek 27. aprila.

Organizacija vojnih invalidov, vdov in sirot podružnice Maribor naznanja, da ima v nedeljo, dne 25. t. m. v Gambrinovi dvorani v Mariboru izredni občni zbor, katerega naj se v svojem lastnem interesu prav gotovo udeleže vsi člani, pa tudi drugi, ki mislijo še pristopiti.

Pasičevo zdravstveno stanje se boljša. Zdravstveno stanje Pasiča se je izboljšalo. Vsaka nevarnost je odstranjena. Zdravniki so mu nasvetovali, naj podaljša počitek.

Albansko notranje posojilo. Začasna albanska vlada v Tirrani razpisuje nostranje posojilo dveh milijonov frankov. Obresti bodo znašale pet odstotkov.

Bogoslovnica v Cetinju. Ministrstvo za verstvo je sklenilo, da se na Cetinju ustanovi bogoslovnica, v katero se bodo sprejemali gojenci iz tamošnjih krajev. Predhodna dela za otvoritev so že pričela.

Kongres jugoslovenskih učiteljev se ne bo vršil dne 28. maja t. l. marveč 18. julija in sicer na zahtevo tovarišev iz Slovenije, Hrvaške, Dalmacije in drugih krajev, ki želijo, da bi bil kongres v času velikih počitnic, da bi se učiteljstvo tako moglo udeležiti.

Naredba o stanovanjih. V petek so imeli ministri za socialno politiko, za notranje stvari in pravosodstvo konferenco, na kateri so končno javno redigirali naredbo o stanovanjih.

Surove kože za Slovenijo. Po daljših pogajanjih s hrvatsko pokrajinsko vlado in hrvatskimi industrijalci se je posrečilo zagotoviti slovenski usnjarski industriji izdajno količino sirovih kož. S tem se bo odpomoglo vedno večjemu pomanjkanju tega blaga v Sloveniji in preprečila ustavitve obratovanja

naših usnjarskih tovarn. O potrebnih korakih se bo ukrepalo v torek v Zagrebu, kjer se bodo zbrali zastopniki slovenske in hrvatske usnjarske industrije in zastopniki deželnih vlad v Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu.

Prodaja drobovine. Jutri dne 20. t. m. ob 8. uri zjutraj se bode prodajala v mestni prodajalni drobovina (jetra, pljuča) od 40 prašičev, kilogram po K 8.—

Klobuk se je zamenjal pri zadnjem zborovanju trgovcev v restavraciji »Maribor«. Dotični naj ga odda v gremijačni pisarni, Slomškov trg št. 3, kjer dobi svojega.

Kultura in umetnost.

»Divji lovec.« Sobotna predstava Divjega lovca je privabila v gledališče polno občinstva, tako, da je bilo čisto razprodano. Po težki predstavi »Sapphe« si je spet zaželelo ljudsko igro. »Divji lovec«, ki ga je spisal Finžgar je znan vsemu našemu narodu, igral se je že nešteto krat po gledališčih in po deželi. Sobotna predstava v našem gledališču je vspela popolnoma, tako lepe uprizoritve te ljudske igre skoro še nismo videli. Bratinov Zavrtnik je bil figura, ki bo ostala vsakomur, ki jo je videl trajno v spominu. Bratina se od predstave do prestave razvija, tako da lahko stavimo nanj velike nade. Do pravega izraza je prišla ta večer tudi gdčna. Kraljeva. To je bila njena uloga, katero je podala izredno dobro. Dober je bil tudi Lisjakov Gašper g. Groma. Maruša gospe Dragutinovičeve je bila pristna, živa, kakor povečini vse, kar ona ustvari. Sijajen je bil g. Nučič v ulogi Janeza, lepšega še nismo videli. Gregorin (Tine) je imel majhno ulogo, toda vstvaril je iz nje umetniško dovršen tip, g. Rasberger je živel v ulogi Tončka tako, kakor malokedaj. Dobri so bili tudi kmetje; a g. Gabrič je s svojim kovačem prvič pokazal, kje je doma. Gdčna. Neratova (Špela) je imela majhno ulogo, toda podala jo je dobro. Lep pojav je bil i gdčna. Podgorska (Anka) dasi je spregovorila le par besed, je s svojimi kretnjami in ljubko preprostosjo prekašala vsa druga dekleta. Janko je bil za Grozdeka malo premlad, sicer pa ne slab. G. Rožanski je bil v obeh ulogah (Rožman in prvi lovec) jako simpatičen. Lepega pastirčka je podala gdčna. Savinova. Celotna uprizoritev je bila jako ubrana, slike krasne, vse pa oživilo s pravim naravnim življenjem, tako, da je bil to res lep večer. Končno moramo opozoriti gledališko upravo, da da popraviti zvonec v vestibulu, ki ne funkcionira, kar jako moti ker mnogo ljudi ostane ob pavzah predolgo zunaj, ne le, da zamudi prve scene, ampak moti s prepozno prihodom tudi ostale.

—r.

Sokolstvo.

Akademija Sokola iz Studencev v Narodnem domu je uspela tako, kakor bi nihče od mladega društva ne bil mogel pričakovati. Kratek, a krasen raznovrsten program se je izvajal gladko, brez odmorov. Pozdravni deklaraciji pogumne deklice je sledil nastop moške dece s prostimi vajami, ki je izzval neomejeno odobravanje polne dvorane. Najlepša točka so bile vaje članov, simbolične proste vaje, h katerim je govoril načelnik Hočevar razlago. Članice so pokazale rajalni nastop z okr.šenimi loki, moški naraščaj štiri skupine na konju, prva vrsta pod vodstvom br. Cestnika pa precej težke in lepo sestavljene vaje na bradlji. Studenška narodna godba je svirala jako dobro in spremljala vse točke. Čestitamo Sokolu v Studencih in hvalimo vztrajnost raznih oddelkov njegovih, zlasti pa neumorne voditelje, ki so pridobili svojemu društvu dober glas.

Limbuš. V nedeljo 18. aprila je bilo v naši vasi nenavadno živahno. Obiskala so nas štiri sokolska društva, Maribor, Studenci, Ruše in Selnica, ki so privedla s seboj tudi naraščaj. Od 3. do 6. ure jih je bila polna vas. Čenil bi

jih na 800. Bilo jih je veselo videti, ko so dobivali Sokoliči v dolgih vrstah ob potoku južnico, zlasti pa v igrah in pri telovadbi. Imeli so godbo, ki je marljivo svirala ves čas. Tudi Sokoli iz Studencev so telovadili zanimive proste vaje, ki izražajo boje, trpljenje in zmago srbskega naroda. In odšli so zopet na obe strani iz vasi, žarečih, veselih lic in treznega koraka. Želimo, da jih vidimo kmalu zopet.

Zadnje vesti.

Generalna delavska stavka v Banatu.

LDU Beograd, 18. aprila. »Tribuna« objavlja brzojavko iz Subotice, da je v Novem Sadu, kakor tudi v Subotici in Pančevu poleg železničarske stavke začela občna delavska stavka. Ker so v stavko zapleteni tudi anacionalni nemški in madžarski elementi, bodo menda v najkrajšem času zatvorjene vse komunistične organizacije v teh krajih, da se obnovi red, in prepreči vsaka protidržavna akcija. V teh mestih vlada dose-daj red.

Železničarska in broderska stavka se kmalu konča.

LDU Beograd, 18. aprila. Kakor vse kaže, se mora z gotovostjo računati, da se bo stavka železničarjev in brodarjev končala kmalu, ker so se storili uspešni koraki. Prometni minister dr. Korošec se trudi, da stori vse, kar bi moglo dovesti do uspeha.

LDU Beograd, 18. aprila. »Tribuna« piše: V soboto so se vršila pogajanja o sporazumu in vzpostavitvi prometa. Uspehi se še niso dosegli, vendar pa so se zmanjšale zahteve. Pogajanja se nadaljujejo. Promet se bo v zmanjšanem obsegu vzpostavil brez ozira na ustavitve dela. Pričakuje se, da bodo začeli najpotrebnejši vlaki voziti že

v nedeljo. Vlada je pripravljena, da zadovolji materijelno zahtevo stavkujočih, nikakor pa ne političnih. Strojni inženirji bodo z železničarji ki so voljni delati, sprejeli nase nalogo, da spravijo v promet gotovo število vlakov in parnikov.

Radi železničarske stavke oteženo delo parlamenta.

LDU Beograd, 18. aprila. »Tribuna« piše: Vsled železničarske in broderske stavke ne bodo mogli priti poslanci v pravem času v Beograd. Vsled tega je verjetno, da se bodo morale odložiti seje začasnega narodnega predstavništva toliko časa, dokler se promet zopet ne vzpostavi. Dotlej bo ostalo nerešeno vprašanje o sporazumu, ker morajo sporazum odobriti tudi poslanski klubi. Glavna točka vsemu sporazumu mora biti sprejem volilnega zakona in načrta za ustavo.

Žolger, Vesnić in Radović gredo v San Remo.

LDU Beograd, 18. aprila. »Politika« piše pod naslovom: »Jadransko vprašanje«, da vlada še ni sprejela končnega sklepa o inštrukcijah, ki jih mora dati našemu delegatu na mirovni konferenci, g. Radoviću, marveč mu jih bo dala tekom teh dni. Gosp. Radović bo moral do Trsta potovati v avtomobilu, ako železničarska stavka dotlej ne bo končana. Minister za zunanje stvari, dr. Trumbić, ki se je podvrgel operaciji, ne more zapustiti svoje sobe, ravno tako leži tudi g. Pasić in ne bo še mogel kmalu v Pariz. Medtem bodo zastopali našo kraljevino v San Remu Žolger, Vesnić in Radović.

Beograd za Reko in Primorje.

LDU Beograd, 18. aprila. Danes dopoldne se je vršil tukaj velik manifestacijski

shod, kateremu je prisostvovalo preko 15.000 ljudi. Na zborovanju, kateremu je predsedoval predsednik srbske akademije znanosti, Jovan Žujević, je bila sklenjena resolucija, kjer meščanstvo Beograda, vznemirjeno po vesteh, da se namerava od Jugoslavije odtrgati Reka, zahteva za vse male in velike narode enako pravico, da se po svobodni volji odloči za svojo državno pripadnost, protestira proti tajni londonski pogodbi, ki izroča 400.000 Jugoslovenov italijanski grabeljivosti, protestira proti nameravani odcepitvi Reke od Jugoslavije, pričakuje, da bo vlada z neomajnim zadržanjem preprečila ta rop in končno apelira na demokracijo Italije, da razbije imperialistične težnje svojih diplomatov ter želi, da se v obeh sosednjih državah stori vse potrebno za razvoj dobrih odnosov, za svobode Jadranskega morja in obojestransko zaščito narodnostnih manjšin, ki bodo na obeh straneh morale ostati. Po soglasno z navdušenjem sprejeti resoluciji se je občinstvo mirno razšlo.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V torek 20.: »Divji lovec«. Ab. A—36.
V sredo 21.: Popoldan ob pol 17. uri dijaška predstava »Pepeh«.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: F. r. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Marljive zidarje se sprejme takoj. Pojasnila daje upravništvo. 3—3

Ozbiljnu gospojicu k odrasloj djeci, koja u kući pomaže i šivati znade, traži se uz dobru opskrbu i dobru plaću. Gospoja Anka Leskovac, Zagreb, Ilica 24. 3—3

Pisarniško pomožno moč, iz boljše rodbine, naobraženo, slovenščine in nemščine popolnoma veščo, vajene strojepisja, sprejme svetovna tvrdka. Ponudbe na anončno ekspedicijo »Jadran«, Maribor.

Mariborska tiskarna

d. d.

(lastnica tiskarn Kralik in Rabič)

priporoča

vsakovrstne tiskovine, vizitnice, programe, lepake, letake, vabila itd. itd.

Kljub jako zvišanim cenam pri delavskih mezdah, se cene za izdelke niso razmeroma tako zvišale.